

מסופר שבאחד מבתי ספר של החינוך העצמאי בדרום הארץ, נתבקשו יום אחד מראש העיר בעירם שילדי בבית הספר השתתפו בקבלת פנים של אישיות ממשלתית חשובה. למרות שראש העיר לא היה בייחסים טובים עם הנהלת בית הספר באותם הימים, החליטו ההנהלה התייעץ עם מרן הרב שך האם להסכים לבקשת ראש העיר או שמא לסרב. נסעו נציגי ההנהלה לבני בנק ונכנסו אל ביתו והציגו את צדדי הספק, הרב שך שמע בקשב רב את אשר בפייהם ולאחר לאחר מחשבה עמוקה השיבם כי רק הכיתות הגבוהות ישתתפו בקבלת הפנים אך התלמידים הקטנים ימנעו מכך, ועמו ונימוקו עמו שכן השפעה שלילית מהכבוד שניתן לאיש שאינו שומר תורה ומצוות עלולה לפגוע במחשבתם הטהורה. יצאו מביתו ושמחו על התרת הספק. והנה למחרת בבוקר צלצל מרן הרב שך למנהל בית הספר והודיע לו שהוא אוסר על השתתפות כלל התלמידים בקבלת הפנים וחוזר בו ממה שאמר להם אתמול.

למרות שניסו לשכנע אותו שהדבר יגרום לכעס גדול מצד ראש העיר ויכול להביא להתנכלות מצד העירייה ואף אולי יגרום לסגירת הבית ספר, למרות זאת הרב שך עמד על דעתו ואסר על התלמידים להשתתף בקבלת הפנים, והוסיף "ואם משמים רוצים שיסגר בית הספר אין לנו מה לעשות, זהו רצון ה'" אמר בהחלטיות וסיים את השיחה.

כמובן שהנהלת בית הספר קיבלו את גזירתו של מרן השך ולא ערערו עליה. האישיות הממשלתית הגיע ותלמידי בית הספר לא נכחו בקבלת הפנים, בבוקר שלאחר הביקור התקשר מנהל בית הספר לביתו של אחד מההנהלה הארצית של החינוך העצמאי האחרון שכבר היה מוכן לכל בשורה לא טובה שתגיע מלשכת העיר ההוא בדרום הארץ, הופתע לשמוע מבעד לשפופרת את קולו המחויך של מנהל בית הספר.

"אני רוצה לבשר לך על נס גדול שהיה פה אצלנו" פתח המנהל, "ממש בבחינת נס גמור שלא ייאמן. פשוט הדבר שציטנו להוראתו של מרן ראש הישיבה הרב שך ובעת הביקור השארנו את כל התלמידים בבניין בית הספר, ומיד בתום הביקור התקבל טלפון במזכירות בית הספר ועל הקו היה ראש העירייה, בעוד אני מתכוון לגרוע מכל, להודעה רשמית על הפסקת התמיכה העירונית, נשמע קולו של ראש העירייה כשהוא מבקש סליחה ומתנצל על שלא הזמין את התלמידים שלנו לטקס קבלת הפנים".

הוסיף המנהל בהתרגשות רבה וסיפר "לא הבנתי כלל על מה הוא מדבר, חשבתי שבעקבות הביקור של האישיות הבכירה האיש פשוט יצא מדעתו, אחרת כיצד אפשר להבין שהוא מתנצל על כך שלא הזמין אותנו, הרי הוא עצמו התקשר וביקש מאיתנו אישית שנגיע יחד עם תלמידי בית הספר, הוא אף חזר על כך לא פעם ולא פעמיים והזהיר אותנו חוזר והזהר שאם לא נביא את התלמידים מצבנו יהיה בכי רע, ועכשיו הוא אומר שלא הזמין אותם כלל והוא מתנצל כך כך".

ראש העיר הביע שוב ושוב את התנצלותו והבטיח שבפעם הבאה ידאג לעדכן אותנו זמן רב מראש על כל ביקור שייערך בעירנו, מנהל בית הספר ציין את התפעלותם של כל השותפים לעניין מהנס הגלוי שהתרחש להם הודות לציות המוחלט להוראתו של גדול הדור, גם איש ההנהלה של החינוך העצמאי היה מופתע עד מאוד למשמע הדברים והוא החליט ללכת לרב שך ולספר לו על הנס הגדול שהתרחש.

הוא עלה בלב נרגש אל הרב שך כדי לבשר לו את הבשורה הטובה, והנה בהיכנסו לחדרו של הרב שך מצאו אווז בספר תהלים וכל כולו שקוע בתפילה, תדהמה גדולה אחזה בו באיש החינוך העצמאי למשמע תגובתו של מרן הרב שך על בשורת הנס שהגיעה מהעיר הדרומית, "אני רוצה לומר לך" פתח הרב שך והוסיף "שאינן זה נס כלל וכלל. וכי מה אתה חושב שעשיתי במשך כל השעות הללו מהרגע שהודעת לי להם על דבר האיסור עד לרגע שבו נכנסת אלי עתה, ישבתי ואמרת תהלים בכוונה גדולה והתפללתי לבורא עולם שלא יארע מכשול ודבר תקלה בעיר ההיא ושכל העניינים יסתדרו על הצד הטוב ביותר לטובת בית הספר", "ואם כך" הוסיף "מדוע הנך מתבטא ואומר שהיה זה נס גדול? אם אדם מתפלל ושוטח את בקשתו לפני ריבון העולמים והוא עושה זאת בלב טהור ובנפש חפצה, ומתוך אמונה תמימה שרק הוא יכול להושיע ולסייע בעדנו, הרי שאותו ראש עיר שהודיע על הביקור להנהלת בית הספר ודרש מהם להביא את התלמידים מתנצל עתה בפניהם על ששכח להודיע. זה היה פשוט מאוד בעיניו הקדושת של מרן הרב שך, מבחינתו אין שום סיבה שהתפילה מלב רחום לא תפעל בדמים שהכל יסתדר ויבוא על מקומו בשלום.

תפילה

צריך שימוון בלבו פירוש המילים שימוציא בשפתיו ויחשוב כאלו שכינה כנגדו ויסיר כל המחשבות הטורדות אותו, עד שתישאר מחשבתו ומונתו זכה בתפלתו. ויחשוב כאלו היה מדבר לפני מלך בשך ודם, היה מסדר את דבריו ומכוון בהם יפה לבל יכשל, קר וחומר לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא שהוא חוקר כל המחשבות. שזלחו ערוך, סימן צ"ח סעיף א'.

פרשת ויצא
חודש כסלו תשפ"ד

לעילוי נשמת
 הר"ר אלטר אהרן יצחק
 ב"ר יוסף הרשקוביץ זצ"ל
 נלב"ע י"ז טבת תשע"ז

Shch3910@gmail.com

גליון 22

העלון נתרם השבת
להצלחת המערכה
 << נא לעורר רחמי שמים מרובים >>

ד' אמות של הלכה

ברכת רוקע הארץ על המים

מסביר הגאון רבי שמואל הומינר זצוק"ל בספרו עולת תמיד: רוקע הארץ על המים – פירושו: שהארץ מרקעת על המים כאוניה שהיא צפה בלביים (מדרש תהלים, צג). ועליך להכיר ולהרגיש בזה גודל מפעלות תמים דעים יתעלה, שמקים כל עת ורגע את הארץ על המים באופן פלאי כזה, ומעמידה על עמדה שלא תתנועע אף זיז כל-שהוא, וסובלת עליה כל האנשים וכל הבנינים הגבוהים וכל מה שעליה, ובכל זאת הארץ לא נטבעת ולא זזה ממקומה.

והלוא טבע המים שהטביע בהם הקדוש-ברוך הוא שימסמסו ויפוררו דברים גושים שתתן לתוכם, ובפרט אם תתן גושי עפר לתוך המים יתמסמסו והיו למים, והארץ הזאת שעומדת על המים, וסביבה מים, ובכל זאת היא עומדת בחזקה ותקפה כפי רצון השם יתברך.

וכדור הארץ הזה, עם כל המים שבתוך בטן האדמה שהארץ רוקעה עליהם, תלוי ועומד באויר, ועומד על עמדו בכוחו וגבורתו של הקדוש-ברוך הוא, וכמו שכתוב (איוב כו): תולה ארץ על בלימה - על בלימה.

והאם ידעת אחי, באיזה זכות הקדוש-ברוך הוא מקים את העולם? בוא וראה מה שלמדנו רבותינו ז"ל (חולין דף פט): אמר רבי אלעאי: אין העולם מתקיים אלא בשביל מי שכולם עצמו בשעת מריבה, שנאמר: תולה ארץ על בלימה. רבי אבהו אמר: מי שמשים עצמו כמי שאינו, שנאמר (וזאת הברכה): ומתחת זרעית עולם. ופרש רש"י: תולה ארץ על זכות אותן שנחשבו לבלימה, שכולם עצמו וסוגר את פיו; "ומתחת", מי שנדרס תחת הכל, הוא "זרעית עולם".

תפילת החולה או תפילת הצדיק?

הגאון רבי דב צבי קרלינשטיין זצוק"ל

במסכת בבא בתרא (דף קטז ע"ב) אמרו: 'דרש רבי פינחס בר חמא: כל שיש לו חולה בתוך ביתו, ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים, שנאמר: "חמת מלך מלאכי מות ואיש חכם יכפרנה" (משלי טז, יד).'

וב'נמוקי יוסף' על אתר כתב: 'מנהג זה בצרפת, כל מי שיש לו חולה, מבקש פני הרב התופס ישיבה שיברך אותו. וכן כתב רבנו גרשום: ילך אצל חכם והוא יכפרנה, שמבקש רחמים והוא יצילנו.'

אך על הפסוק "וישמע אלהים את קול הנער ויקרא מלאך אלהים אל הגר מן השמים ויאמר לה מה לך הגר אל תיראי כי שמע אלהים אל קול הנער באשר הוא שם' (בראשית כא, ז), פירש רש"י: "את קול הנער" – מכאן שיפה תפלת החולה מתפלת אחרים עליו, והיא קודמת להתקבל (ב"ר). ולכאורה, דברי המדרש שהביא רש"י, שתפלת החולה קודמת להתקבל מתפלת אחרים עליו, אינם עולים בקנה אחד עם דברי הגמרא בבבא בתרא שמי שיש לו חולה בתוך ביתו, ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים.'

ואמנם בחידושי רבנו המאירי שם, כתב וזה לשונו: לעולם היא לבו של אדם בטוח, שהתפילה כשהיא נעשית כתקנה

מבטלת את הגזירה. ומי שיש לו צער או חולה בתוך ביתו, או אחד ממני הצרות, ילך אצל חכם וילמוד הימנו דרכי התפילות ויבקש רחמים, ואולי הוקשה לו לרבנו המאירי מה שהערנו, שלכאורה ישנה סתירה מדברי המדרש שתפלת החולה קודמת להתקבל, לדברי הגמרא האומרת לילך לחכם. ולכן כתב, שאכן כן הוא, תפלת החולה היא הקודמת להתקבל, אבל צריך הוא לילך תחילה לחכם ללמוד דרכי התפילה, ואז יבקש החולה עצמו רחמים. ואמנם, המנהג הוא שלא כדברי המאירי, אלא כדברי רבנו גרשום וה'נמוקי יוסף', שהולכים לחכם, שהוא יתפלל. והנה בפסוק כתוב: "רחוק ה' מרשעים ותפלת צדיקים ישמע' (משלי טו, כט). ובפסוק זה מבואר שהתפילה הנשמעת אצל הקדוש ברוך הוא היא תפלת צדיקים במיוחד, ולא תפלת חכמים.

ונראה לומר, שאין כל סתירה בין הדברים שהביא רש"י לדברי הגמרא בבבא בתרא, והכל הולך אל מקום אחד. אך יש לנו להקדים כמה דברים --- על הפסוק במשלי רחוק ה' מרשעים ותפלת צדיקים ישמע' פירש הגר"א ז"ל, וזה לשונו: כי באדם יש שני דברים: עין רואה ואוזן שומעת (אבות פרק ב, משנה א), וראיה - היא מרחוק, ושמיעה - היא מקרוב, שיהא יכול לשמוע קולו. וזהו "רחוק ה' מרשעים" - שאף השגחתו הוא מסיר מאתם; אבל לצדיקים כל כך הוא קרוב עד שישמע תפלתם, כמו שכתוב: "קרוב ה' לכל קוראיו" (תהלים קמה, יח), וכמו שאמרו שהקדוש ברוך הוא קרוב לצדיקים כמו מפה לאוזן.

בזוהר וישלח (דף קסח ע"ב) כתוב: "תפילה לעני" - דא הוא צלותא דבעי מסכנא קמי קודשא בריך הוא, ודא צלותא דאקדימת לכל צלותהון דעלמא. ופירש בזה אחד מגדולי המוסר, שהסיבה שתפלת העני משובחת מכל התפילות, היא לפי שהעני רע לו, והחוש מוכיח שמי שרע לו מתפלל עם כל הלב.

בפרושו למסכת בבא מציעא (דף נט ע"א) כתב רבנו מנחם המאירי על התפילה וזה לשונו: אף על פי שרוב תפילה אי אפשר שלא ליענות בה, מכל מקום כשהיא יוצאה ממעמקי הלב, עד שהדמעה גוברת עליו - מקובלת ביותר. דרך צחות אמרו (מאמר רבי אלעזר במסכת ברכות דף לב ע"ב): מיום שחרב בית המקדש ננעלו שערי תפילה, ואף על פי ששערי תפילה ננעלו - שערי דמעה לא ננעלו. עד כאן לשונו.

המתבונן יראה, שאין רבנו המאירי מתייחס לדמעות לכשעצמן, משום שלא הבכי הוא שפועל, לא הדמעות הן שבוקעות השערים, הדמעות אינן אלא 'שיעור' לדעת כמה היא מדת הלב שהושקעה בתפילה. וזהו שהוא אומר על התפילה, שאם היא, דייקא, יוצאת ממעמקי הלב, עד שהדמעה גוברת עליו, הנה זאת התפילה מקובלת ביותר. והנפקא מינה היא למי שמטבעו אינו מגיר דמעות כל כך, אבל אם יש בתפלתו שיעור לב' שיש בו בכדי להגיר דמעות. הנה זו התפילה המקובלת.

על פי דברי המאירי הללו אולי אפשר לומר, שמה שתפלת החולה קוראת להתקבל אינו משום שהוא הבעל דבר לחליו אשר משום כן תפלתך משובחת, לא כן, אלא שהמציאות היא, שהחולה מתפלל על עצמו בכל לבו, ולכן דייקא תפילתו מתקבלת, וכדוגמת תפלת העני, שהטעם

רשע, וא"כ לכאורה טענת רחל ליעקב שאף היא צדקת בת רשע ולכן עליך להתפלל עלי שהרי אתה צדיק בן צדיק. אלא שא"כ צריך להבין את תשובתו של יעקב, ופירש"י "אשר מנע ממך - את אמרת שאעשה כאבא אני אני כאבא, אבא לא היו לו בנים אני יש לי בנים, ממך מנע ולא ממני", עכ"ל, והדברים מבהילים וכי כך עונים את המעוקות, וכמו שמביא שם ה"שפתי חכמים" שהמהרש"ל הקשה שהרי כמה נביאים היו מתפללים אפי' על נשים אחרות כמו אלישע על השונמית וכד', ועוד מה בכך שיש ליעקב בנים, ועוד מדוע "ויחר ליעקב" הרי דברי חכמים בנחת נשמעים.

ותירץ שיעקב אמר לה שכבר התפלל אך תפילתו לא התקבלה בעיני המקום, אמרה לו א"כ אתה רשע, ולכן חרה אפו שהחזיקה אותו לרשע, וע"ז אמר אני דומה לאבא שהרי יצחק היה ג"כ עקר ולכן תפילתו נשמעה בעבור שניהם, אבל אני אני עקר כי ממך מנע ולא ממני, ואין כאן אלא זכות שלך ולכן תפילתי אינה נשמעת.

והמתבונן בעומק הדברים הרי שיעקב אבינו לימדנו יסוד עמוק ונפלא בהבנת הכח של תפילה אימתי וכיצד היא מתקבלת בעיני המקום, שהתפילה לא תהא ככח סגולי בלבד שהוא כח מוגבל ואינו נצחי אלא צריך להגיע למצב שהתפילה תפעל ככח אמיתי וטבעי שהוא כח נצחי שכשם שחוק טבע הוא שכאשר זורעים זרעים באדמה היא מצמיחה פירות, כך התפילה צריכה לפעול לאדם ישועה נצחית בבחינת "זורע צדקות מצמיח ישועות".

וכדי לפצח את הקוד הסודי יש להרחיב בביאור הענין להבין את עומק דבריו של יעקב אבינו: הנה למדנו בפרק אלו הן הגולין (מכות יא.) שמכיון שהרוצחים בשוגג יושבים בערי מקלט עד מות הכהן הגדול, לפיכך אמותיהן של כהנים מספקות להן מחיה וכסות כדי שלא יתפללו על בניהם שימותו.

והדברים תמוהים הרי פשוט וברור שיעקר תפילתו של רוצח בשוגג היא שהכהן הגדול ימות ובכך הוא יצא לחופשי שהרי אין לאדם צער ומכאוב בעוה"ז יותר מבית אסורים (וכמו שביאר הגר"ח שמואלביץ זצ"ל שזו היתה החכמה המיוחדת של שלמה המלך כשרצה להרוג את

שהיא קודמת לכל התפילות הוא משום שהעני מתפלל בכל לבו. ברם, המנהג כיום הוא לילך לצדיקים שיתפללו עליהם, ולא בכדי.

אכן, תפלת העני ותפלת החולה תפילות משובחות הן, ומתקבלות ביותר, אך במה דברים אמורים - כשהחולה שם מבטחו במלך הרופא הנאמן שהוא הרופא חולי עמו ישראל ובעל הכוחות כולם; כשהעני נושא עיניו אל אביו שבשמים, ומכיר, שהוא הוא המוריש ומעשיר משפיל ומרום, הוא ואין בלתו. אז, אכן תפלתם של החולה והעני באים מעומק הלב.

אך המציאות העצובה היא, שבכיותיו ותפילותיו של החולה כשבאות מעומק הלב, הן מופנות כלפי הרופא בשר ודם; ובקשות העני הן ביתר עז אל בשר ודם בעל ממון, ולא כלפי הקדוש ברוך הוא. ומכיון שכן, תפלתם מאבדת את כוחה, וזרוע עוזה נחלשת.

כח תפלת הצדיק גם היא נובעת, בחלקה על כל פנים, מכח מה שהצדיק בהיותו עוסק בתורה כל ימותיו, מחזר על המצוות לעשותן כתיקונם בכל תשלום תנאיהם, שומר על עצמו מלעשות מעשים שאינם ראויים ועובד על מתקדש ומתטהר ונעשה קרוב אליו יתברך; וממילא, הרגשתו כלפי הקדוש ברוך הוא היא הרגשה בחוש, רואה הוא בכל הוויתו את ידו כביכול של הקדוש ברוך הוא כשהיא מונפת חס ושלום, וממילא גם תפלתו היא בכל הלב. ותפילה שבאה מכל הלב, מתקבלת.

ונמצא אפוא, שכל התפילות המתקבלות ענינן אחד - תפילה ממעמקי הלב, זהו יסוד תפלת העני, תפלת החולה, ותפלת הצדיק והחכם - שתפילותיהם באות מכל הלב, אשר על כן הן מתקבלות, כל אחת לפי תנאיה שלה.

לסיום הדברים, ראוי שנשים לנגד עינינו את דברי רבי אלעזר במסכת סנהדרין (דף יד ע"ב): לעולם יקדים אדם תפילה לצרה". אין אדם יודע מה נגזר עליו ומה ממתין לו, אשר על כן לימדונו רבותינו שלא ימתין אדם לשעה שהצער והמצוק יביא אותו להתפלל לפני בוראו; רק לעולם יתפלל. גם ביום טובה, שהטוב שנתן לו הקדוש ברוך הוא ימשך, ושתהא התפילה על כך בכל לבו, וייטב לו.

הקוד הסודי של התפילה

הרב איתן גברא שליט"א

מעומק הלב
שְׁלוּחָה בְּזֶה בְּרַכַּת מִזֵּל טוֹב
לְרַב דָּאֵם יִצְחָקִי שְׁלִיט"א
מֵרַחֵב שַׁעְרֵי הַתְּפִילָּה
בְּעִיר בְּנֵי בְּרַק
לְרַגְלֵי הַשְּׂמֵחָה הַשְּׂרִייה בְּמַעוֹנו
בְּהוֹלְדַת הַנֶּכֶד שִׁיחִי לְמִזֵּל טוֹב

יְהִי רִצּוֹן שִׁתְּזַכּוּ
לְרוּזֹת מִמֶּנּוּ וּמִכֹּל יוֹצֵחַ
רֹב נַחַת דְּקְדוּשָׁה
לְחַיִּים אֲרוּמִים וְסִיעֵתָא דְשִׂמְיָא
לְאוּרֵךְ יָמִים וְשָׁנִים. אָמֵן.

שִׁיחֵי מְאִירִים בְּתוֹרָה, וְיִהְיֶה בְּרִיאִים בְּגוֹפֵם וּשְׂכָלָם. בְּעֲלֵי מִדּוֹת טוֹבוֹת, וְתוֹ לָהֶם חַיִּים אֲרָמִים וְטוֹבִים וְיִהְיֶה אֱהוּיָם לְמַעַלָּה וְנִחְמָדִים לְמַטָּה.

ליעקב "הבה לי בנים" היינו שרק תפילתך תתקבל שהרי אתה צדיק בן צדיק, ועל כך משיב לה יעקב שהיא טועה משום שכח התפילה כשהוא ממעמקים הוא כח אמיתי ולעומת זאת הזכות של 'צדיק בן צדיק' זה ענין סגולי בלבד, ולכן ענה לה אני איני כאבא, כי אבא לא היו לו בנים ולכן היתה לו גם את כח התפילה של כדלים וכרשים וגם את הזכות הסגולית של צדיק בן צדיק, אבל אני יש לי בנים ולכן אין לי את הכח החזק והאמיתי של תפילת דל, אבל לך רחל אין בנים וא"כ את יכולה בכח תפילתך להוושע, ומה שיש לי זכות אבות זה ענין סגולי שאיננו משתווה לכח התפילה שהוא אמיתי ונצחי, וא"כ "ממך מנע ולא ממני" – היינו שהקב"ה מצפה ומתאוה לתפילתך שיש בה כח אדיר לזכות לבנים צדיקים כיוסף ובנימין.

התפילה ממעמקים היא הקוד הסודי – החיבור האמיתי בין האדם לבוראו, והיא המוגדרת "קריאה" כלשון הפסוק "ממעמקים קראתיך ה'" וכן "אליך ה' אקרא וכו'", ועוד, ואכן במזמור של "תהילה לדוד" המושתת לפי סדר האותיות, יש בכל הפסוקים ו' החיבור כגון "בכל יום אברכך ואהללה וכו'" "גדול ה' וכו' ולגדולתו וכו'" אך בפסוק "קרוב ה' לכל קוראיו" לא כתיב ולכל אשר וכו' אלא "לכל אשר יקראוהו באמת".

ומבאר הגר"א מוילנא שזה היסוד שהקב"ה קרוב לקבל רק את תפילת מי שהוא קורא אליו "באמת" והיינו הבחינה של "כדלים ורשים דפקנו דלתיך".

עוד מפורסם בשם הגר"א שהשבעים שנה שקודם ביאת המשיח הם כנגד שבעים תיבות שיש ב"מזמור לדוד יענך ה' ביום צרה וכו'" שמסתיים במילים "ה' הושיעה המלך יעננו ביום קראנו", וכיון שאנו מאמינים באמונה שלמה בביאת המשיח בכל יום שיבוא, הרי שצריך להאמין שזו השנה שכנגד מילת "קראנו", שכפי שהתבאר משמעותה היא "ממעמקים קראתיך ה'", ואם נדע להשתמש בכח המיוחד של התפילה בבחינת דלים ונקרא לקב"ה באמת כדי להוושע תשועת עולמים לנצח, אזי נזכה שהמלך יעננו ביום קראנו'.

עצה מועילה מהחפץ חיים!

הרב חנניה צ'ולק שליט"א

באחד הימים קרא לי הרב שך צוק"ל ואמר לי: כי מכיון שיש לו הכרת הטוב אלי, והוא רוצה להחזיר לי על מה שאני עושה בשבילו, לכן הוא מוסר לי עצה מועילה שקיבל מהחפץ חיים צוק"ל והוא מעביר לי מה שגילה לו החפץ חיים.

וכך אמר הרב שך "כשדבר מה מעיק עליך ויש לך צרה, לך לפינה בבית ותאמר בכוונה שלוש פעמים את פרק כ' בתהילים יענך ה' ביום צרה, תגיד את הפרק בכוונה גדולה, ואחרי שתאמר שלוש פעמים, תבקש מה' את מה שאתה צריך כדבר איש אל רעהו. וזה בדוק ומנוסה. ואני אומר לך ותקשיב לי, זה בדוק ומנוסה ... כך אמר לי החפץ חיים וכך אני אומר לך".

שמעי בן גרא התנה עימו שלא יצא משערי ירושלים, וידע שנפש האדם אינה מסוגלת לסבול הגבלות וכדו'), וא"כ מה הענין של אימו של הכהן הגדול בנתינת אוכל ובגדים לרוצח הרי פשיטא שהוא לא יפסיק להתפלל, וביותר תמוה מה החשיבות המיוחדת של תפילה כזו ובפרט של רוצח בשוגג שאיננו צדיק כמו שכתוב "והאלוקים אנה לידו וכו'" שהקב"ה סיבב שגייע לו העונש המיוחד לו.

אלא ביאור הענין הוא ע"פ דברי חז"ל על תפילת אסתר המלכה כשנכנסה לאחשוורוש וחששה שיהרגנה, התפללה "למנצח על אילת השחר וכו'" וכשאמרה "הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי" הסתלקה ממנה רוח הקודש, אולם כאשר אמרה "הושיעני מפי אריה" חזרה לו רוח"ק, וזאת משום שכשהמשילה את אחשוורוש לכלב הרי שהיא זקוקה רק לסיעתא פורתא כאדם שמסלק כלב מדרכו ולכן תפילתה לא התקבלה, אך כאשר השוותו לאריה שאין בכוחו של בן אנוש לעמוד בפניו הרי שהראתה שאלמלא שהקב"ה עוזרה אינה יכולה לבדה ובכך התקבלה תפילתה.

וזה מה שאמר דוד המלך "ארוממך ה' כי דיליתני" ואמנם מילת "דיליתני" יש בה ב' משמעויות האחת מלשון "השפלתני" כאדם דל ועני, והשנית מלשון "רוממתני" כמו "וגם דלה דלה לנו", אכן בהמשך המזמור הוא מתנה את כל צרותיו "ה' שועתי אליך ותרפאני ה' העלית מן שאול נפשי וכו'" שמשמע שכוונתו להודות לה' על כך שהוא היה דל ושפל, ובכך הוא מלמדנו את יסוד כח התפילה שכדי שתהא התפילה מתקבלת לרצון צריך להיות בבחינת "כדלים וכרשים דפקנו דלתיך", כלומר: שהאדם צריך להעמיד את עצמו במצב של דלות שאין לו כלל אפשרות להוושע רק ע"י ה' יתברך שמו,

וזו היתה חכמתן של אימותיהן של הכהנים הגדולים במה שנתנו לרוצחים כסות ומזון, משום שהן ידעו שתפילה של אדם הנמצא בעיר מקלט ללא מגבלה של זמן היא תפילה ממעמקים בבחינת "כדלים וכרשים" שהיא המתקבלת במרומים אפי' מפייהם של רוצחים בשוגג משום שיש בה כח ועוצמה אמיתית היכולה לפעול ישועה נצחית, ולפיכך הן היו מספקות להם כסות ומזון "כדי שלא יתפללו על בניהם שימותו" פירוש הדברים שאע"פ שידעו שהם ימשיכו להתפלל אבל כבר זו איננה תפילה של "דלים ורשים" משום שע"י המזון והכסות הצליחו לשבור את העוצמה של כח התפילה וממילא לא תתקבל תפילתם על הכהנים שימותו.

מעתה מבוארת באופן נפלא תשובתו של יעקב אבינו לרחל, שיש הבדל מהותי בין תפילתו לתפילת יצחק, שהרי יצחק ורבקה שניהם היו עקרים ולכן אצל שניהם התפילה היתה ממעמקים בבחינת דלים ורשים, ומן הנכון שאף תפילת רבקה תתקבל, אלא שליצחק היתה גם תוספת זכות של צדיק בן צדיק, ורחל הבינה בדעתה שהסיבה שה' שמע את תפילת יצחק בלבד, היא משום שתפילת רבקה שהיא צדקת בת רשע אינה מתקבלת, ולכן באה בדרישה

עלות העלון לשבת: 220 ₪ בלבד | ניתן להעביר לחשבון 61135 | סניף 56 | בנק 11

תפוצת העלון: בני ברק, פתח תקווה, אלעד, אחיסמך, מודיעין עילית, רחובות, ואשדוד

גליון הפרשה על פרשת השבוע יוצא פעם בשבועיים – בתפוצת המייל בלבד!

העלון יוצא פעם בשבועיים | הערות / הארות / הצטרפות לתפוצת המייל - ניתן לשלוח למייל: shch3910@gmail.com

מקורות | הכרת הטוב:

תודות: הגרא"מ שך צוק"ל - להאיר. הרב יעקב שניאור שליט"א | הגר"ש הומינר צוק"ל - עולת תמיד | הגר"צ קרלינשטיין צוק"ל - שיח צדק עה"ת | הר"א גברא שליט"א - אלעד | הר"ח צ'ולק שליט"א - מוסף שבת קודש יתד נאמן לך | ביהמ"ד מאור שרגא אלעד

